

Majus venenum blanditias parat,
Quibus virago fortiter obstitit.

APPENDIX.

FRAGMENTA PÖETICA

EX OPERE BÖETHII.

DE CONSOLATIONE PHILOSOPHIAE.

DESUMPTA.

I

HOMINIS CONSTANTIS IMAGO.

Versus phaleuci seu hendecasyllabi:

— — — | — — — — | — — — —

Quisquis composito serenus aevo,

I. *Composito aevo pro vita recte instituta.*

Fatum sub pedibus dedit superbum,
Fortunamque tuens utramque rectus,
Invictum potuit tenere vultum;
Non illum rabies minaeque ponti, 5
Versum funditus excitantis aestum,
Nec ruptis quoties vagus caminis
Torquet fumificos Vesevus ignes,
Aut celsas soliti ferire turre
Ardentis via fulminis movebit. 10
Quid tantum miseri feros tyrannos
Mirantur sine viribus furentes?
Nec speres aliquid nec extimescas,
Exarmaveris impotentis iram:
At quisquis trepidus pavet, vel optat, 15
Quod non sit stabilis, suique juris,
Abjecit clypeum, locoque motus
Nectit, qua valeat trahi, catenam.

15 Qui vel metu vel spe agitur.

II

OMNIA SUO TEMPORE SUNT

FACIENDA.

Metrum glyconicum:

- | - 0 0 - | 0 0

Cùm Phoebi radiis grave
Caneri sidus inaequat,
Tum qui larga negantibus
Sulcis semina credidit,
Elusus Cereris fide,
Quernas pergat ad arbores.
Nunquam purpureum nemus

5

- 1 et sequent. Qui in aestate serit.
6. Id est: *glande vescatur pro frugibus.*
7. *Purpureum* dicitur, apud poëtas, de iis

Lecturus violas petas,
Cùm saevis aquilonibus
Stridens campus inhorruit. 10
Nec quaeras avida manu
Vernos stringere palmites,
Uvis si libeat frui;
Autumno potius sua
Bacchus munera contulit. 15
Signat tempora propriis
Aptans officiis Deus,
Nec quas ipse cöercuit.
Misceri patitur vices.
Sic quod praecipiti via 20
Certum deserit ordinem,
Laetos non habet exitus.

quae vivide micant.

Lucem spargere coeperit,
 Pallet albentes hebetata vultus
 Flammis stella prementibus.
 Cùm nemus flatu zephyri tepentis 5
 Vernis inrubit rosis,
 Spiret insanùm nebulosus auster,
 Jam spinis abeat decus:
 Saepe tranquillo radiat sereno
 Immotis mare fluctibus: 10
 Saepe ferventes aquilo procellas
 Verso concitat aequore.
 Rara si constat sua forma mundo,
 Si tantas variat vices,
 Crede fortunis hominum caducis, 15
 Bonis crede fugacibus!
 Constat, aeterna positumque lege est,
 Ut constet genitum nihil.

4. *Premetibus* (*stellam*, pro plurali), id est obscurantibus.

 IN MEDIOCRITATE SECURITAS.

Versus sapphici et glyconici:

$\underline{uu} - u - | u - \bar{u}$
 $\underline{uu} - | - uu | - u$

Quisquis volet perennem
 Cautus pònere sedem,
 Stabilisque, nec sonori
 Sterni flatibus euri
 Et fluctibus minantem 5
 Curat spernere pontum;
 Montis cacumen alti,
 Bibulas vitet arenas.
 Illud protervus auster
 Totis viribus urget; 10
 Hae pendulum solutae

7 et sequent. Matth. VII, 24 et sequent.

Pendus ferre recusant.
 Fugiens periculosam
 Sortem sedis amocnae,
 Humili domum memento 15.
 Certus figere saxo.
 Quamvis tonet ruinis
 Miscens aequora ventus,
 Tu conditus quieti
 Felix robore valli, 20.
 Duces serenus aevam,
 Ridens aetheris iras.

VI

FELIX SIMPLICITAS AETATIS

AUREAE.

Metrum dimetrum anapaestum catalecticum:

— 0 0 0 0 0 0 0 0 | 0 0 0 0 0

Felix nimium prior aetas,

Contenta fidelibus arvis,
 Nec inerti perdita luxu:
 Facili quae sera solebat 5
 Jejunia solvere glande:
 Non Bacchica munera norant
 Liquido confundere melle,
 Nec lucida vellera Serum
 Tyrio miscere veneno
 Somnos dabat herba salubres, 10
 Potum quoque lubricus amnis,
 Umbras altissima pinus.
 Nondum maris alta secabat,
 Nec mercibus undique lectis,
 Nova littora viderat hospes. 15
 Tunc classica saeva tacebant;
 Odiis neque fusus acerbis
 Cruor horrida tinxerat arva:
 Quid enim furor hosticus ulla
 Vellet prior arma movere, 20
 Cùm vulnere saeva viderent
 Nec praemia sanguinis ulla?

4. *Sera pro in rerum seu in vesperam pro-*
ducta.

Utinam modo nostra redirent
 In mores tempora priscos!
 Sed saevior ignibus Ætnae 25
 Fervens amor ardet habendi.
 Heu, primus quis fuit ille,
 Auri qui pondera tecti
 Gemmasque latere volentes,
 Pretiosa pericula, fodit? 30

VII

GLORIÆ VANITAS.

Versus jambici trimetri et dimetri:

$\bar{v} - v - | \bar{v} || - v - | \bar{v} - v \bar{v}$
 $\bar{v} - v - | \bar{v} - v \bar{v}$

Quicumque solam mente praecipiti petit
 Summumque credit gloriam,
 Late patentem aetheris cernat plagas.
 Arcumque terrarum situm:
 Brevem replere non valentis ambitum 5

Pudebit aucti nominis.
 Quid o superbi colla mortali jugo
 Frustra levare gestiunt?
 Licet remotos fama per populos means
 Diffusa, linguas explicet, 10
 Et magna titulis fulgeat claris domus,
 Mors spernit altam gloriam,
 Involvit humile pariter et celsum caput,
 Æquatque summis infima.
 Ubi nunc fidelis ossa Fabricii manent? 15
 Quid Brutus, aut rigidus Cato?
 Signat superstes fama tenuis pauculis
 Inane nomen litteris.
 Sed quod decora novimus vocabula,
 Nunc scire consumptos datur? 20
 Jacetis ergo prorsus ignorabiles,
 Nec fama notos efficit.
 Quodsi putatis longius vitam trahi

8. *Levare*, intellige liberare.

10. *Linguas explicet*, "id est solutis ore
 linguaque populi, hunc ad loquendum excitet."
Cally.

Mortalis aurâ nominis,
 Cùm sera vobis rapiet hoc etiam dies, 25
 Jam vos secunda mors manet.

 VIII

VIS AMORIS.

Metrum glyconicum:

-- | - 0 0 - | 0 0 -

Quod mundus stabili fide
 Concordes variat vices,
 Quod pugnancia semina
 Foedus perpetuum tenent, 5
 Quod Phoebus roseum diem
 Curru provehit aureo,
 Ut, quas duxerit Hesperus,
 Phoebe noctibus imperet,

-
2. *Concordes vices*, mutationes quae minimè
 universi harmoniam perturbant
 3. *Semina*, elementa.

Ut fluctus avidum mare
 Certo fine coërceat, 10
 Ne terris liceat vagis
 Latos tendere terminos:
 Hanc rerum seriem ligat
 Terras ac pelagus regens
 Et coelo imperitans amor. 15
 Hic si frena remiserit,
 Quidquid nunc amat invicem,
 Bellum continuo geret,
 Et quam nunc sociâ fide
 Pulchris motibus incitant, 20
 Certent solvere machinam.
 Hic sancto populos quoque
 Junctos foedere continet;
 Hic et conjugii sacrum
 Castis nequit amoribus; 25
 Hic fidis etiam sua
 Dictat jura sodalibus.
 O felix hominum genus,

-
17. *Quidquid* est subjectum verb. *incitant*.
 et *certent* (20 et 21) implicat enim pluralitatem.

Si vestros animos amor,
Quo coelum regitur, regat! 30

IX

NATURÆ VIS.

Metrum dimetrum anapaestum:

— u u u — u u u | — u u u — u u u

Quantas rerum flectat habenas
Natura potens, quibus immensum
Legibus orbem provida servet,
Stringatque ligans irresoluto
Singula nexu, placet arguto 5
Fidibus lentis promere cantu.
Quamvis Poeni pulchra leones
Vincula gestent, manibusque datas

4. *Irresolutus*, indissolubilis.

6. *Lentus*, flexibilis.

Captent escas, metuantque trucem,
Soliti verbera ferre, magistrum, 10
Si cruor horrida tinxerit ora,
Resides olim redeunt animi,
Fremituque gravi meminere sui;
Laxant nodis colla solutis,
Primusque lacer dente cruento 15
Domitor rabidas imbuit iras.
Quae canit altis garrula ramis
Ales, caveae clauditur antro:
Huic licet illita pocula melle,
Largasque dapes dulci studio 20
Ludes hominum cura ministret,
Si tamen, arcto saliens tecto,
Nemorum gratas viderit umbras,
Sparsas pedibus proterit escas,
Silvas tantum moesta requirit, 25
Silvas dulci voce susurrat.
Validis quondam viribus acta
Pronum flectit virga cacumen:
Hanc si curvans dextra remisit,
Recto spectat vertice coelum. 30

16. *Imbuit*, imbibit.

Cadit Hesperias Phoebus in undas;
 Sed secreto tramite rursus
 Currum solitos vertit ad ortus.
 Repetunt proprios quaeque recursus,
 Redituque suo singula gaudent. 35
 Nec manet ulli traditus ordo,
 Nisi quod fini junxerit ortum,
 Stabilemque sui fecerit orbem.

 X

OMNES HOMINES NON VITIOSI

SUNT ÆQUALITER NOBILES.

Versus alemanici et pherecratii:

$\bar{v} \bar{v} | - \bar{v} \bar{v} | - \bar{v} \bar{v} | \bar{v}$
 $\underline{v} \underline{v} | - \underline{v} \underline{v} | - \underline{v}$

Omne hominum genus in terris

Simili surgit ab ortu:

Unus enim rerum pater est,

Unus cuncta ministrat.
 Ille dedit Phoebos radios, 5
 Dedit et cornua lunae.
 Ille homines etiam terris
 Dedit, et sidera coelo.
 Hic clausit membris animos
 Celsa sede petitos. 10
 Mortales igitur cunctos
 Edit nobile germen.
 Quid genus et proavos strepitis?
 Si primordia vestra
 Auctoremque Deum spectes, 15
 Nullus degener exstat,
 Ni vitiis pejora fovens
 Proprium deserat ortum.

 17. *Pejora*, id est, inferiora (ortu suo).

XI

HOMINES ILLUSTRÉS SAEPE VERA

BONA [IGNORANT.

Versus asclepiadaei et dimetri jambici:

-- | - 0 0 - | - 0 0 - | 0 0
 0 - 0 - | 0 - 0 0

Eheu, quae miseros tramite devios

Abducit ignorantia!

Non aurum in viridi quaeritis arbore,

nec vite gemmas carpitis,

Non altis laqueos montibus abditis, 5

Ut pisce ditetis dapes:

Nec vobis capreas si libeat sequi,

Tyrrhena captatis vada.

Ipsos quin etiam fluctibus abditos

Norunt recessus aequoris, 10

Quae gemmis niveis unda feracior,

Vel quae rubentis purpurae,

Nec non quae tenero pisce, vel asperis

Praestent echinis littora.

Sed quonam lateat, quod cupiunt bonum, 15

Nescire caeci sustinent,

Et, quod stelliferum transabit polum,

Tellure demersi petunt.

Quid dignum stolidis mentibus imprecer?

Opes, honores ambiant, 20

Et cum falsa gravi mole paraverint,

Tum vera cognoscant bona.

XII

DEUS ET UNIVERSUS

JUXTA PLATONEM.

O qui perpetua mundum ratione gubernas,
 Terrarum coelique sator, qui tempus ab aevo

16. Non indignantur se ignorare.

1. *Perpetua ratione*, id est, incommutabili-
 bus legibus.

XIII

SUMMI BONI SPLENDOR ET

FELICITAS EJUS QUI ILLI ADHAERET.

Versus phaleuci et sapphici:

-- | - u u - | u - u - | u
 - u | - - | - || u u - | u - u

Huc omnes pariter venite capti,
 Quos fallax ligat improbis catenis
 Terrenas hebetans libido mentes.
 Hic erit vobis requies laborum,
 Hic portus placida manens quiete, 5
 Hoc patens unum miseris asylum
 Non quidquid Tagus aureis arenis
 Donat, aut Hermus rutilante ripa,
 Aut Indus calido propinquus orbi,
 Candidis miscens virides lapillos, 10

1. *Huc, ad Deum scilicet qui est summum bonum.*

10. Plin. ait: Gemmiferi amnes sunt Acesines et Ganges.

Illustrant aciem, magisque caecos
 In suas conduat animos tenebras.
 Hoc quidquid placet, excitatque mentes,
 Infimis tellus aluit cavernis.
 Splendor, quo regitur vigetque coelum, 15
 Vitat obscuras animae ruinas.
 Hanc quisquis poterit notare lucem,
 Candidos Phoebi radios negabit.

XIV

MORALITAS FABULAE ORPHEI

EURYDICEN REDUCENTIS.

Metrum glyconicum. Primus pes est constanter spondaeus (excep. v. 29).

-- | - u u - | u u

Felix, qui potuit boni
 Fontem visere lucidum:
 Felix, qui potuit gravis

18. *Candidos (esse) seu splendere negabit.*

Terrae solvere vincula.
 Quondam funera conjugis 5
 Vates Threicius gemens,
 Postquam flebilibus modis
 Silvas currere mobiles,
 Amnes stare coëgerat,
 Junxitque intrepidum latus 10
 Saevis cerva leonibus,
 Nec visum timuit lepus
 Jam cantu placitum canem,
 Cùm flagrantior intima
 Fervor pectoris ureret, 15
 Nec qui cuncta subegerant,
 Mulcerent dominum modi,
 Immites superos querens,
 Infernas adiit domos.
 Illic blanda sonantibus 20
 Chordis carmina temperans,
 Quidquid praecipuis deae
 Matris fontibus hauserat,
 Quod luctus dabat impotens,

6. Virgil., Georg. IV, 454 et sequent.

23. Calliope.

Quod luctum geminans amor, 25
 Deflet Taenara commovens,
 Et dulci veniam prece
 Umbrarum dominos rogat.
 Stupet tergeminus novo
 Captus carmine janitor. 30
 Quae sontes agitant metu
 Ultrices scelerum deae,
 Jam moestae lacrimis madent.
 Non Ixionium caput
 Velox praecipitat rota, 35
 Et longa site perditus.
 Spernit flumina Tantalus.
 Vultur dum satur est modis,
 Non traxit Tityi jecur.
 Tandem, "Vincimur," arbiter 40
 Umbrarum miserans ait:
 "Donamus comitem viro
 Emptam carmine conjugem:
 Sed lex dona coërceat,

26. Deflet pro flendo effudit.

27. Veniam, scilicet reducendi Eurydicen.

36. Site pro siti ratione metri:

Ne, dum Tartara liquerit, 45
 Fas sit lumina flectere."
 Quid legem det amantibus?
 Major lex amor est sibi.
 Heu! noctis prope terminos
 Orpheus Eurydicen suam 50
 Vidit, perdidit, occidit.
 Vos haec fabula respicit,
 Quicumque in superum diem
 Mentem ducere quaeritis.
 Nam qui tartareum in specus 55
 Victus lumina flexerit,
 Quidquid praecipuum trahit,
 Perdit dum videt inferos.

 XV

MORALITAS FABULAE CIRCES.

Versus glyconici. Primus pes est constanter
 trochaeus:

- 0 | - 0 0 0 | 0 0

Vela Neritii ducis

53. *Diem pro lumen.*

Et vagas pelago rates
 Eurus appulit insulae,
 Pulchra qua residens dea
 Solis edita semine, 5
 Miscet hospitibus novis
 Taeta carmine pocula.
 Quos ut in varios modos
 Vertit herbipotens manus,
 Hunc apri facies tegit, 10
 Ille Marmaricus leo
 Dente crescit et unguibus;
 Hic lupis supperaditus,
 Flere dum parat, ululat;
 Ille, tigris ut Indica, 15
 Tecta mitis obambulat.
 Sed licet variis malis
 Numen Arcadis alitis
 Obsitum miserans ducem
 Peste solverit hospitibus: 20

-
7. *Carmen*, formula magica, incantatio.
 11. *Marmaricus* pro *Africanus*.
 18. *Arcadis alitis*, *Mercurius*.